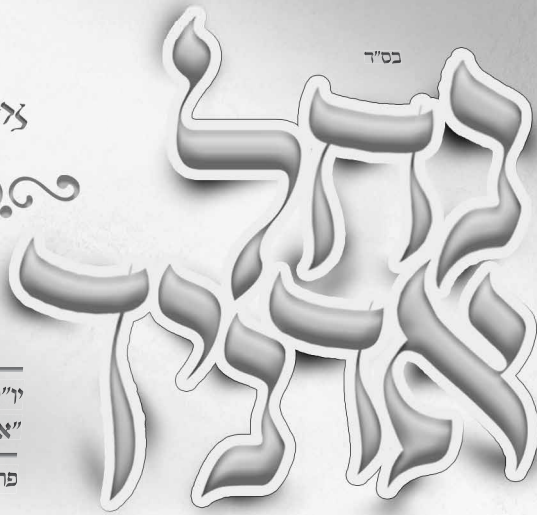

להנהיג נעים תורה וחסידי
מגדר היוצא מעוד

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" החסידי זוטשקא
פר' פנחס תשפ"ד • גליץ רס"ד

נהל קדומים

מעין נובע במשנת כ"ק מרגן רבוה"ק ז"ע

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגה"ח ר' זרח רונטל שליט"א

הרוקי הגזר

"כל רודפיה השיגוה בין המצרים" סגולת פר' פנחס ושבתות ימי בין המצרים

סגולת קריאת פרשת פינחס

כתב בספר נשמת כל חזק להגר"ח פלאגי זי"ע, (מערכת קי, אות ו):
"לימוד קרבנות שבסוף סדר פינחס מפרשת קרבן התמיד עם כל
המוספים עד סוף הפרשה נשגב מאוד, והיא סגולה נפלאה כשיש
איזה עסק וערעור מאומות העולם והשרים לקרוא בפרשת אלו
והוא מסוגל להנצל מהם, כך כתב בספר המיודות, והוא בדוק
ומנוסה. זה שנים אנכי למדתי לאחד רשום מבני עירנו שיצאו
עליו עוררין משירי המלכות בטענות ולתביעות והלך לקושטא
יע"א לדון שם, וזה היה בחודש אלול, והתחיל ללמוד כל יום
פרשת קרבנות אלו, והיה תשועת ה', כי ביום הושענא רבא נגמר
הענין וניצול לגמרי, וזה היה מפלאות תמים דעים, כי סגולת
הלימוד בקרבנות אלו להצילו, והיה אות ומופת וכו", עכ"ל.

ואי במאור ושמש, רמזי בין המצרים ז"ל: "בקריאת פרשה
זו נחשב כאילו הקרבנו כל הקרבנות, והוא תיקון גדול מה שתקנו
לנו הקדמונים בקריאת התורה שיזדמן תמיד פרשת פינחס
בשבתות שבין המצרים, ובוודאי לכוונה גדולה היא, ונ"ל כי ידוע
דרשות חז"ל וכו' שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה, כל זמן
שקורין סדר הקרבנות מעלה אני עליהם כאילו הקריבום וכו',
והנה בכל שנה הגם שאנו קורין ואומרים פרשת הקרבנות, אין
אנו קוראים אותו בספר תורה כהלכותיו, למשל פרשת התמיד
אנו קוראים אותו בכל יום, אבל אין אנתנו קוראים אותו בספר
תורה כתוב על קלף כשהו ובצורות האותיות ותגים וטעמים, וכן
הקרבנות של מוספי שבת אין אנו קוראים בספר תורה הכשרה,
על כן בשבתות שבין המצרים שבימים ההם בטלו הקרבנות
בפועל בחורבן ביהמ"ק בעוה"ה קוראים אנתנו כל פרשת
הקרבנות שהוא בפרשת פינחס, בספר תורה הכשרה בנקודות
וטעמים, וכל זמן שקורין בסדר הקרבנות מעלה עליהם כאילו
הקריבום לפניו, והוא תיקון גדול וק"ל".

טעם קריאת פרשיות אלו בכין המצרים

ובשיח שרפי קודש מובא שהחידושי הר"ם זצ"ל אמר
שהרה"ק מפרשיסחא זי"ע היה שמח בפרשה זו, שיש בו כל
המוספין מכל הקרבנות מכל המועדים. וכן איתא בבית ישראל,
(תשי"ט) ששבת זה הוא "שבת מיוחס" שקורין בו כל הקרבנות.
והשבת נותן כח וחיזוק לימי המצרים וכו'. ואיתא בשם המגיד
הגדול ממעזריטש עה"פ "כל רודפיה השיגוה בין המצרים", שהרמז
בוה שכל הרוחף -ה', פי' מבקש להתקרב אל השי"ת, השיגוה בין
המצרים, יכול להשיג קרבת אלוקים בימי המצרים שהם ימים
גבוהים מאד, שהזמן מסוגל לעבודת השם, כל רודפיה, ונדעה
נדפה לדעת ה'. והשבת נותן דעת לדעת כי אני ה' מקדישכם.
ובליקוטי יהודה מובא בשם מו"ז הרה"ק החידושי הר"ם זצ"ל
שאמר בשם הרה"ק החוזה זצ"ל מלובלין ששבת פרשת פינחס
טוב לבני הנעורים שיוכל להיות להם תיקון בשלימות. וכן מובא
בלב שמחה שחסידים מסרו בשם החוזה מלובלין זצ"ל שמכח
שבת זו, בה קוראים "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום",
ניתן להאחז בקדושה ויכול לבוא לידי תיקון בשלמות.

המשך בעמוד ב' <<<

מצוה הבורא ב"ה אשר צונו לעשות כן - אותו קיום
המצוה גורם חשיבות ויקר תפארת המעשה, ולכן
אם אינו עושה לשם מצוה אין בו ממש. אבל בנתינת
צדקה אף שאין בו מחשבת מצוה אפ"ה יש תועלת
ופעולה בעשיתו דהא העני נהנה ממנו ואין חילוק
להעני אם מקבל אותה צדקה לשמה או לא.

צו את בני ישראל ואמרת אליהם את
קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב
לי במועדו (פ. ח, ט). נראה לי לפרש על דרך רמז,
שהדיבור ה' אל משה רבנו ע"ה שהי' הדעת של
כללות ישראל, שיראה להעלות את בני ישראל
להיות דבוקים בו יתברך שמו, על דרך 'ולדבקה
בו' (דברים יא, ט).

וזהו צו את בני ישראל מלשון צוותא חדא,
והוא לשון דיבוק. פירוש, שיראה לדבק אותם
לאביהם שבשמים, ואמר הכתוב ואמרת אליהם
העצה לזה, את קרבני להתקרב ולדבק בו ית"ש,
לחמי לאשי היינו על ידי מדת הצדקה שיתנו לחם
לאכול לאשי לשון 'איש' לרמז על עניני ישראל.
(מאמר מרכזי)

ורביה"ק הנחל יצחק זיע"א אומר (פקודי שיע"א)
ז"ל: "וי"ל בדרך צחות, שהפעמונים מרמזים על
אותם שעושים צדקה על מנת לזכות בפרסום
שבח מעשיהם, שקורין לזה פעמון (גלעק"ל ב"א). והם
רוצים שיהי' "שמע קולם בבואם אל הקודש",
שיצא קול בפרסום גדול מהמצוות שלהם. ואמה"כ
שאי"פ שנותנים צדקה שלא לשמה, מ"מ זהו
בכלל מאמז"ל (תגונה טו) פושעי ישראל מלאים
מצוות כרימון, וגם מזה יש נח"ל להשי"ת, שהרי
מכל מקום החיו בממונם לומדי תורה וכדו'. וזהו
"ויתנו את הפעמונים בתוך הרימונים" שגם את
המצוות צדקה הנעשה עם פניות, יש לתתו בתוך
בחי' "מלאים מצוות כרימון", שגם פעולות אלו הם
לנחת רוח להשי"ת. ובאמת הרי אמרו רז"ל (פסחים
ט) לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא
לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה. וזהו הרמז
בקרא 'ושמע קולו בבואו אל הקודש', שאף שהם
רוצים שיהי' פרסום וקול מהמצוות שלהם, מ"מ
עיי"ז יוכל לבא אל הקדושה דמתוך שלא לשמה
בא לשמה. וגם לעת עתה י"ל מעשה הצדקה
שלו מתעלה אל הקדושה אף שנעשה במחשבת
גבהות, לפי שהוא מחזיק לומדי תורה שעוסקים
בתורה לשמה, נמצא שמתוך עבודת השלא לשמה
נעשה עבודת לשמה, וממילא גם השלא לשמה
עצמו מתעלה ונעשה קודש, וזהו "בבואו אל
הקודש", עכ"לשוה"ק.

ועי' הצדקה שמבר הניצוצות הק' שבממונו
נתדבק למקור החיים, ונתעלה כל שולחנו להיותו
שולחנו של מקום ומכפר עליו.

שלחנו של אדם מכפר עליו

אי' בחז"ל בברכות (כ"ה ע"א) "שלשה דברים
מאריכין ימיו ושנותיו של האדם וכו', והמאריך על
שלחנו, דלמא אתי עניא ויהיב ליה דכתיב (חזקאל
מ"א כ"ג) "המזבח עץ שלש אמות גבוה", וכתוב (שם)
"וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'". פתח במזבח
וסיים בשלחן ר' יוחנן ור' אלעזר דאמרי תרוייהו
כל זמן שבהמ"ק קיים מזבח מכפר על ישראל,
ועכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו" ע"כ לשון הגמ'.
ופירש"י שלחנו של אדם מכפר עליו: בהכנסת
אורחים, ונותן פרוסה לעני.

והנה יסוד זה מבואר בכל המפרשים ובספרי
החסידות לבאר ענין זה דשולחנו של אדם מכפר
עליו, ודבר זה מבואר בכמה אופנים ודרכים היאך
שולחנו מכפר עליו:

א' דאכילתו של אדם צריכה להיות בקדושה
וטהרה בנונה זכה ובוררה שיהא גופו חזק ובריא
לעבודתו ית"ש. ובעלי המדרגה בני העלי' מכוונים
כוונות קדושות ויחודים בעת אכילתם, ובזה בודאי
אמרינן דשולחנו של אדם מכפר עליו כמו קרבן על
גבי המזבח. ב' וכן כשאומר דברי תורה על שולחנו
שולחנו מכפר עליו, וכלשון המשנה (אבות פ"ג מ"א) אבל
שלשה שאכלו על שולחן אחד ואמרו עליו דברי
תורה כאילו אכלו משולחנו של מקום שנאמר (חזקאל
מ"א כ"ג) "וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'".

אבל באמת מי יאמר זיכיתי לבי, והרי צריך של
אחד ואחד יחשוב בלבו האם כוונתי באמת זכה
וברורה לשם ית', וכן כשאומר ד"ת על שולחנו מי
ידוע אם תורתו במדרגה גבוהה דיה להעלות אכילתו
לגבוה. לכן יש לנו עצה נפלאה, והוא להפריש צדקה
על שולחנו, וכן להאריך על שולחנו בשביל שאם יבוא
עני יוכל להפריש לו מפתו. שהרי בצדקה לימדונו
רבותינו הקדושים שאף בלא כונה כיון שמהנה לכן
ישראל מעשיו רצויים ועולים לגבוה.

וכדאי' בחז"ל (פסחים ט): "האומר סלע זו לצדקה
בשביל שיחיה בני או אשהו בן העוה"ב הרי זה
צדיק גמור", ופירש"י: הרי זה צדיק גמור - בדבר
זה ולא אמרינן שלא לשמה עושה אלא קיים מצות
בוראו שצוהו לעשות צדקה ומתכוין אף להנאת
עצמו שיזכה בה לעולם הבא או שיחיו בניו. והגם
שחז"ל למדו כאן על כל עושה שלא לשמה, אך
מבואר בספרים שבמצות צדקה יש טעם מיוחד
שמהני שלא לשמה, ולא רק שלא לשמה, אלא אף
מי שאינו עושה כלל לשם מצוה, כגון בנפל ממנו
מטבע ומצאו עני.

שכל מצוה ה' אם אינו עושה לשם מצוה אין
בו ממש ואינו עושה כלום, דהא אם נטל לולב או
מינח תפילין וציצית ולולא שיש בו מצות הבורא
ב"ה אשר צוה לעשות דבר זה אין במעשה הזה
שום תועלת מצד עצמותו רק המצוה במה שמקיים

"אשר קנא לאלקיו וכפר על בני ישראל"

את הלוחות מזה קרא את האגרת להבין דבר מתוך דבר, כי מצד הלכה בלבד א"א לעשות כן.

ויתכן בדרך אפשר שזהו גופא א"ל משה רבינו ברדתו מן ההר, כי כאשר שבר הלוחות ירדה שכחה לעולם, ונחמו משה רבינו ע"ה להיות וישנן הלכות שאין מורין כן ממילא צריך שיהי' שייך גם מידת השכחה, וקודם החטא לא הי' צורך במידת השכחה אבל לאחר החטא הרי יתכן שיצטרכו ח"ו לעשות מה שקנאין עושין בלי הוראה רק מחמת קנאת ה' בלבם, ולכן צריך שיהא מידת השכחה זהו שא"ל ברדתו מן ההר דייקא.

ובאוה"ח הק' איתא דבאותה שעה תיקן פינחס גם את מה שגרם אהרן באונס את החסרון של אותו חטא, ולכן בא הכתוב ויחסו אל אהרן לומר שהקלקול שגרם אהרן במיתת עם רב נתקן עתה ע"י מעשה פינחס. ויתכן שזהו שרמז אז משה רבינו לפינחס ברדתו מן ההר שיזכור שיהי' זמן שיצטרכו לקנא קנאת ה' צבא-ות ולפגוע במרשיעי ברית בלי הוראה מיוחדת, ואז יתוקן הפגם של זקינו אהרן שהי' באותה שעה.

והנה פטירת נדב ואביהוא נסתבבה בעוון אותו חטא, וכמו שאמר משה רבינו (דברים ט"ו ב') "אתפלל גם בעד אהרן", וכתב רש"י ז"ל שנגזר עליו כילוי בני חר"ל, והועילה התפילה להציל מחצה. והנה מכיון שפינחס פעל בקדושתו לתקן אותו פגם ממילא ניחא שנתקן גם החטא שגרם לפטירת נדב ואביהוא, ולכן נתעברו אז בתוך נשמת פינחס כדאיתא בזוה"ק.

זהו יתכן מה שכתוב בגמרא, ראוי שתהא הכפרה מכפרת עד סוף כל הדורות, דמכיון דכתיב (שמות ל"ב י"ד) "וביום פקדי ופקדתי" שבל פורענות ישנה מאותה פורענות, ומכיון שפינחס פעל המתקה וכפרה לאותו חטא ממילא מועילה אותה כפרה עד סוף כל הדורות עד שיהי' התיקון השלם.

ומכיון שפינחס תיקן את אותו חטא שגרמה לחזרת הזוהמא והמיתה רח"ל לעולם, ממילא זכה הוא להכנס לחיים נצחיים, ופינחס זהו אל"י שעלה לשמים בחייו. דכיון שהוא פעל במס"נ לתקן את העוון שביטל את החרות ממלאך המות, זכה הוא עצמו לחרות מבחינת המיתה.

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי וגו', והנה בש"ס (שם פ"א) כתוב שנתעלמה ממנו הלכה דקנאין פוגעין בו, ופינחס "ראה מעשה ונוכר הלכה, א"ל אחי אבי אבא לא כן לימדתי ברדתך מהר סיני הנועל את ארמית קנאין פוגעין בו, א"ל קריינא דאגרתא איהו להי פרוינקא", וצ"ב מה שא"ל "אחי אבי אבא לא כן לימדתי ברדתך מהר סיני", מה עניינו דווקא לעת רדתו מהר סיני.

ונראה בדרך אפשר, דבאמת לפגוע בחוטא כזה כשהוא בשעת החטא לא כל אחד רשאי לעשות כן, כי מי יאמר זכיתי לבי, ורק מי שבוערת בו אש קודש שהיא אש אוכל אש מותר לו לגשת ולבער הרע מישראל. ולכן היא "הלכה ואין מורין כן", ומצאנו כמה מקומות שעשו הצדיקים מעשים שהם בבחינה זו, וכגון משה רבינו ששבר את הלוחות בקנאו קנאת ה' בראותו החטא הגדול והנורא, ורק אח"כ נאמר לו (שבת פ"א) "יישר כוחך ששיברת", ואהרן שאמר (שמות ל"ב ה') "הג לה' מחר" כדי לעכב את החטא ומסר נפשו כדי למנוע את ישראל מן החטא.

וכאשר עשה פינחס את מעשה קנאותו הגדולה ביזו אותו השבטים ואמרו "הראיתם בן פוטי זה וכו'", כלומר שלא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול ורק מי שנקי לגמרי מתאוות רעות מותר לו לגשת לפגוע במרשיעי ברית כאלו, ומי שאבי אמו פיתם עגלים לע"ז אסור לו להאמין בעצמו, עד שבא הכתוב ויחסו אחר אהרן, שמאחר זקינו למד למסור נפשו עבור ישראל.

זהו שרמז פינחס למשה רבינו שברדתו מהר סיני כאשר שבר את הלוחות לרגלי ההר, בזה גופא לימד אותו שכאשר יורע קנאת ה' בלב, מותר לעשות גם מה שאין מורין כן, וא"ל משה שהוא אכן קורא את האגרת כראוי וצריך דייקא הוא לעשות כן.

וי"ל דמה שנתעלמה ממשה רבינו הלכה זו באותה שעה הוא לפי שדבר זה אין לעשות מחמת ההלכה שכתוב בתורה שהרי זו "הלכה ואין מורין כן", ורק מי שעשה כן מחמת קנאת ה' שפיר עשה. ולזה א"ל פינחס "אחי אבי אבא" ולא קראו כדרך תלמיד לרב, לפי שמשה אז לא הי' בתורת רבו שלמדו תורה, רק מכח מעשה שראה ששבר

ואיתא בספר אך פרי תבואה, (פרי פינחס): "עוד יאמר דלכן קורין בימי בין המצרים פינחס ומטות ומסעי ודברים, משום דהם מגינים על ישראל. דבפינחס קורין פרשת המועדות ושבת היא בכללם, וכל המענה את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים, וכן בפרשת מטות יש פרשת נדבים שנודרים בעת צרה ח"ו, וכן פרשת מסעי על שם שהגלות היא מכפרת, וגם אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל וגו', שנסנס לכולם ע"ד שאמרו (סנהדרין ט) רב אשי מכניף לכולהו טבחי דמתא מחסיא, כי היכי דלימטיין שיבא מכשורא. ונמצא שכולם הם להגין על ישראל ודו"ק".

חשיבות שבתות בין המצרים

ובמאור ושמשי ברמזי בין המצרים א"י, מה שאומרים הקדושי עליונים: **שבתות שבין המצרים גבוהים עד למאור**. נראה לי מפני ששת ימי החול שבין המצרים הם נמוכים מאד והם בקטנות עד למאד, וידוע שבשבת קודש הוא עליות עולמות ויש עליה לכל ששת ימי החול, ממילא יובן ששבתות שבין המצרים הם גבוהים עד למאד, לפי שיש עליה לכל הדברים שהיה בקטנות עד למאד, ונתעלו עד למעלה למעלה, משא"כ בשבתות של כל ימי השנה שאין ששת ימי החול קטנים ונמוכים למאד, ממילא אין עליה גדולה כשבתות שבין המצרים שנתעלו כל הדברים שהיו מטה מטה בעמקי התהום למעלה בקדושה.

ובשם משמואל, (מסעי שנת עת"ד) איתא: "עפימ"ש היהודי הקדוש זצלה"ה שבשבת בין המצרים הוא כבכל שבת בעת הסעודה השלישית שהוא רעוא דרעוין. היינו לפי שתמייד במנחה הוא זמן דין ובשבת נהפך לרעוא דרעוין, ובבין המצרים שהם ימי דין לכן בשבת נהפך לרעוא דרעוין", עכתדה"ק.

ובספר תולדות אדם, (מטות) כתב: "שבתות אלו גדולים יותר מכל שבתות השנה, וכ"א יום שבין המצרים מכוונים נגד הכ"א יום שמראש השנה עד שמיני עצרת, והמתקן את נפשו בכ"א יום שבין המצרים, אז יוצא לזכות בימי הדין הנ"ל, כי כבר תיקן כל הצידי לו ואין עוד לירא מיום הדין כי הימים נהפכו לרצון ולרחמים וכו', וביותר יכול התיקון להיות בשבתות שבין המצרים, כי הם גדולים יותר מכל שבתות השנה".

אין מקום לעיצובן בשבת כלל

דבר נפלא איתא בשו"ת הרדב"ז, (ח"ג סי' תמ"ה): "שאלת ממני אודיעך דעתי במה שנהגו ברוב גלילות ישראל בג' שבתות הסמוכות לט"ב לומר קרוב"י - פיוטים זכר לחורבן, אם יפה הם עושים, ואי מבטלינן להו. תשובה: יישר חלילה למאן דיבטל דבר כזה, ושבת לקל כבר נתבטל מנהג זה במצרים, וכמה הרחיקו רז"ל צעקה ובכיה בשבת, וכל שכן לומר דברי קינות ולהזכיר החורבן כדי לעורר הבכיה, סוף סוף אין ראוי להראות שום דאגה ולא עצבון בשבת, אלא הכל שמחה. ומי שיוכל לבטל מנהג זה יפה הוא עושה, והאכל נחוש למנהג כיון שהוא באיסור".

וכוד א"י בשיח שרפי קודש (ח"ג, אות ת"ח) שבתות אלו אינם ניתנים לאבלות, פעם בא להיחידשי הרי"ם ז"ע על שבת קודש בין המצרים החסיד ר' קאפל מחברון, והיה ירא אלקים, וראה רבינו זצ"ל שהוא יושב כאבל בפתח, ואמר לו היחידשי הרי"ם: השבת הוא מכניס אורח, אם יפול בו ראש חודש הוא מכניסו, כי מזכירין בו ראש חודש, בעבור חול המועד הוא מניח לו תפלת מוסף, ובעבור יום טוב ויום כפור הוא עובר לגמרי, אך המרה שחורה אינו מניח לו כלל וכלל, ולכן אפילו כשחל השעה באב בשבת הוא נדחה למחר". וכן באמרי נועם, (פינחס אות ד') כתב: "ע"י שבת נמתקים כל ימי בין המצרים ונהפכו לששון ולשמחה אמין".

לפי שהיו השבטים מבזים אותו... לפיכך צל הכתוב ויחסו אחר אהרן (ש"י)

אמרים ערבים ממאורי החסידות

ערבי גדה

ישראל קנאו בו על שזכה לקנא קנאת ה'

פנחס בן אלעזר כו'. חז"ל דרשו (סנהדרין פב ב) מחמת שהיו השבטים מבזים אותו כו' בא הכתוב ויחסו כו'. ולכאורה המדרש הוא תמוה לומר ח"ו על כלל ישראל שהיו מבזין אותו על קנאו קנאת ה' צבאות, אך הענין, כי כתיב (תהלים קו ל) ויעמוד פנחס ויפלל, ויתפלל לא נאמר אלא ויפלל, והטעם כי ויתפלל משמע שהיה מתפלל מעצמו ולבו נשאו לזה, אך ויפלל משמע שעשה לעצמו מתפלל וחשק לזה בעל כרחו, כי באמת לא האמין בעצמו אם הוא כדאי וראוי להתפלל לפני הקדוש ברוך הוא, ואם עשה המעשה הזאת כהוגן להרוג נשיא שבט מישראל, ומה גם שהיה אז טמא טומאת מת מחמתם, והיה ירא להתפלל, רק שעשה לעצמו החשק לזה בעל כרחו, ועיקר תפילתו היתה לבל יהיה ח"ו שום שנאה ואיבה מישראל על המעשה, רק אדרבה יהיה עליו מהם אהבה גמורה, וע"י תפילתו הזכה וצלוהו זאת עורר בלבם ג"כ מדת מדת הקנאה לאלקים, וכל אחד קנא בו מדוע לא עשה הוא זאת המעשה, וקצתם היו אומרים שהיה בדעתם לעשות זאת המעשה ובא הוא וקדם, וע"י זאת הקנאה קנאת ה' צבאות שעורר בלבם, עורר עליהם רחמים גדולים מהקב"ה ושיבת חימה, כי כולם קנאו לאלקים מאד בלבם.

(מנחם ציון)

השבטים תמהו מהיכן ידע לעשות המעשה

וידבר כו' פינחס בן אלעזר בן כו' עד ולא כליתי כו' (א), ופירש רש"י לפי שהיו השבטים מבזין אותו הראיתם

(נועם אלימלך)

דיבור מר' מענדלי

הצדיק נכנס לביהמ"ד, הוא הביט כה וכה כמחפש דבר מה, אך משלא מצא נכראה את מבוקשו, הוא פנה לאחוריו ויצא את ביהמ"ד.

"הצדיק השותק", כך כונה הרה"ק ר' מענדלי מווארק בפי כל, על דבר דרך שתיקתו הפלאית והיוצאת מגדר הרגיל. הוא כמעט ולא הוציא מפי מילה, וכך היתה דרכו בהשקט ובסתם ובפנך השתיקה. ולא מנוחה היה בה בשתיקה זו, אלא העיד על עצמו שעבודה קשה היא, "כאשר אני מתעייף מהשתיקה" - אומר, "אני נח זמן מה, ואח"כ אני שוב ממשיך שותק".

"אמרנו נא לי" - שאלו פעם הרה"ק מקאצק, "מהיכן לקחתם לכם את דרך השתיקה הזו". שתיקה מוחלטת היוותה את תשובתו להרה"ק מקאצק, ובכך באמת ענה לו, כי כל שאלתו היתה לנסותו האם יעמוד איתן בדרכו השמירה, או שיענה לו בדיבור כלשהו.

אך למרות שתיקתו המופלאה הזו, הנהיג ביד רמה את עדת הקדושה עדת חסידי ווארק המפוארת שקבלוהו כאלוף לראשם אחר פטירת רבם הרה"ק מווארק רבי יצחק זי"ע, ופילס נתיבותיהם במעגלי יושר. ואמרו חסידים, כי מעולם לא ראו רבי שישתוק כ"כ הרבה, והחסידים יבינו אותו כ"כ טוב...

פעם אחת היה לצדיק מימרא לומר, אך בהיות שאצלו היה לכל דיבור חשיבות גדולה עד מאד, לא רצה לאומרה אלא בפני מי שאכן ראוי לה, ויוכל לקבלה באופן הנעלה ביותר כראוי לדיבור מפי ר' מענדלי מווארק - דבר בלתי שיח בעליל.

הרבי נכנס לביהמ"ד, ותר בעיניו אחר אי מי שיוכל לשמוע את הדיבור הקדוש הזה. לביהמ"ד ישבו חסידים, מי עם גמ' ומי עם ספרי הלכה מוסר או חסידות, הרבי התבונן אנה ואנה, אך לא מצא מי שראוי לשמוע עתה את הדיבור מפי.

פנה הרבי ויצא מביהמ"ד ושם פעמיו לעליית הגג, שם היה יושב חתנו האברך הנעלה והמרומם ר' יעקב ארי' מנאדערזין, שהיה עוסק בתורה ובעבודה באותה עליית הגג. באותה עת שכוב היה ר' יעקב ארי' על יצועו נח מעבודתו, אך בשמעו את פסיעותיו הכבדות של חותנו על מדרגות העץ התלולות הפונות לעליית הגג, קפץ מיד ממיטתו והכין את עצמו לקבל פניו.

ר' מענדלי נכנס אל החדר, הביט על חתנו ומצאו כלי מוכן לקבל את דבריו - שחיפש ותר למי לאומרה ולא מצא אלא אותו ראוי לכך, וכך אמר: "וועסטו זיין אַ חסידישע יונגענמאן איז גוט, אַז נישט וועל איך דיר אויספליקן". [אם תהיה 'אברך חסיד' הרי טוב, ואם לא, הרי שאמרוט אותך]...

"דירה בתחתונים"

להשי"ת, עם כל זה לא ניפול חלילה ליאוש ונחשוב מנון שייכות לזה, אלא אדרבה, בזמן הזה יכול כל אחד להיות מוכן ומשכן להשי"ת ע"י העסק בתורה כפי יכולתו. ואפילו אם אינו יכול לעסוק בתורה כל היום, מ"מ, אם עושה כפי יכולתו, ועוסק בתורה לפי מדרגתו כפי שנפסק לו בה' תלמוד תורה, שאפי' מי שעוסק במלאכתו יוצא יד"ח ת"ת בפרק א' שחרית ופרק א' ערבית".

"וכאשר אף הוא זוכה להיות משכן לה' וקירבת ה' גדולה, אף עליו להיות בשמחה עצומה, "ובזה ישמח לינו ויגיל ויתן הודאה על חלקו בשמחה טוב לבב על שזכה להיות אושפיזין לגבורה פעמיים בכל יום העת והפנאי שלו כמסת יד אשר הרחיב ה' לו". ומסתבר, מוסיף פנחס"ל, "שענין זה של 'אושפיזין לגבורה' שעושים ע"י לימוד התורה, נעשה בעיקר ע"י ההתבוננות קודם הלימוד והגישה ללימוד התורה מתוך 'ביטול' לאור השם. כי הרי זהו כל הענין, שע"י הביטול של הגשמיות שלו, מאיר בו בגילוי אור השם ב"ה".

"האמת", מתערב מאניש שלא דרכו ואומר, "הייתי רוצה להיות יותר זמן במשך היום אושפיזין לגבורה, לא רק בשחרית וערבית", מסיים בעצב.

"בריוק בשביל זה מוסיף הרבי ואומר, "ממשיך פנחס"ל, "שאם מקבל האדם בעצמו החלטה שאם יוכל יוסיף עוד שעות של לימוד התורה, הרי אז נעשה כמו שעוסק בתורה בכל עת, אע"פ שבפועל אין הוא עוסק בתורה אז. "ואם ירחיב ה' לו עוד אזי טהור ידים יוסיף אומץ ומחשבה טובה וכו'". כי הרי כך אמרו חז"ל מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה".

"עוד מוסיף הרבי ומייעץ לך מאניש", ממשיך פנחס"ל לקרוא, "וגם שאר היום כולו שעוסק במשא ומתן יהיה מכוון לשבתו ית' בנתינת הצדקה שיתן מיגיעו שהיא ממידותיו של הקב"ה מה הוא רחום וכו' וכמ"ש בתיקונים חסד דרועא ימינא". אף מי שהוא עוסק כל היום במשא ומתן, מכל מקום, אם בכספו הוא מתדבק במידותיו של הקב"ה ונעשה אף הוא רחום, אזי נמצא שכל היום כולו כאשר הוא יגע על מחיתו וכללתו, הרי הוא מתדבק אז עם הקב"ה, כי הוא הרי מתייעג להרוויח כסף כדי לקיים מצות צדקה".

"ואף שאינו נותן אלא חומש הרי החומש מעלה עמו כל הארבע ידות לה' להיות מכוון לשבתו יתברך". מצאנו בתורה שיוסף הצדיק אמר למצררים שיתנו לפרעה את החומש וארבע ידות יהיה להם. והפירוש הפנימי של זה, ש"פרעה" הוא לשון של גילוי, שכאשר מגלים אור אין סוף ב"ה על חלק א' מחמש, נעשה כל הארבע הנותרים גם כן קודש לה', ולכן, כאשר האדם עושה במסחר כל היום, ומזה בא לו כסף להוריד מזה לצדקה, הרי הוא מעלה את כל מסחרו וכספו להיות מכוון להשי"ת, ודירה לקב"ה בתחתונים".

"וראיה לזה מביא הרבי ממצוות הקרבנות, "כנודע מאמר רז"ל שמצוות צדקה שקולה כנגד כל הקרבנות ובקרבנות היה כל החי עולה לה' על ידי בהמה אחת וכל הצומח ע"י עשורן סולת אחד בלול בשמן וכו'". ראה לנו, שאם מקריבים חלק א' להשם, יכול חלק זה להעלות לקדושה את כל אשר ממינו שגם הם יהיה קודש להשי"ת".

"ומלבד זה", מוסיף הרבי ואומר, שאם בכוח מעות אלו שהאדם הרוויח ממסחרו הוא קונה דברים לצורך בריאות גופו, כדי שיוכל לעסוק בעבודת השי"ת בכוח ואון, "הרי בשעת התורה והתפילה עולה לה' כל מה שאכל ושתה ונהנה מארבע הידות לבריאות גופו כמו שיתבאר לקמן". עיני מאניש האירו ככוכבים כאשר סגר פנחס"ל את הליקוטי אמרים, ובמבט חדש ואור זורח הוא נפנה לסדר יומו של יהודי מתבונן.

"מסופר", שח זלמן בער לחברים המקשיבים בשבתם בשבת אחים גם יחד, "שפ"א שפך הרב מהאניפולי הרבי ר' זושא שית, והפיל תחינה לפני ריבון עלמין שהוא רוצה לטעום פעם מיראת שמים של מלאכים ושרפים. אמרו לו משמאי שהוא לא יוכל לסבול זאת בשום אופן. ביקש על כל פנים יראת שמים של האבות הקדושים, שוב נענה כי אי אפשר לילוד אשה לסבול כזה יראת שמים. ביקש לכל הפחות שיתנו לו מעט מיראת שמים של הרמב"ם, על בקשה זו נענו לו. ומיד כאשר זכה הרבי ר' זושא להשגה זו החל לרעוד כל גופו, ומרוב יראת הרוממות החל לחפש מקלט ויכולים להחבא מהדר גאווה עד שזחל אל מתחת השולחן... כאשר ראה במה הדברים אמורים ביקש שיקחו ממנו מדרגה זו, מסיים זלמן בער את סיפורו - ומוסיף, "ורק נזכור מה שהרבי הפליג במעלת היראת שמים של הרבי ר' זושא, וסיפה שפ"א יצא הרבי ר' זושא לחוץ, והסתכל כלפי מעלה ואמר, הבט השמים וראה מי ברא אלו, ומיד נפלה עליו יראה נוראה עד שמעיו התהפכו בקרבו והוא נפל למשכב. ואילו אנו, סיים הרבי באנחה כבדה, יכולים לדבר ולומר 'ממלא כל עמלין' ו'סובב כל עמלין', ולא קורה אתנו מאומה, ובאומרו זאת נפל הרבי תחתיו מתעלף".

"זאת אומרת", מסיק זאנוויל, "שאכן ההשגות של האבות הקדושים, לא שייכים אל כל הדורות שאחריהם, אלא כל אחד לפי השגותיו וזכה בעבודתו לעשות דירה להקב"ה בתחתונים. ולכאורה המדרגה שהשיג בני ישראל במעמד הר סיני שפרחה ממנו נשמתם, היתה במדרגה גבוהה ביותר שלא יכלו גם הם למרות השגתם לעמוד בזה, ולכן נתבטלו במציאות".

"אמנם, הרי התכלית הנרצה היא שכן יאיר אור אין סוף ב"ה אף בדברים גשמיים - בלי לבושים והסתרות. "לכן מיד אמר להם לעשות לו משכן וכו' קדשי הקדשים להשראת שכינתו שהוא גילוי יחודו ית' כמ"ש לקמן". ענין השראת השכינה במשכן, וכן בבית המקדש היה הארה אלוקית במקום גשמי בלי שום לבושים והסתרות. ולכן היה שם כל כך הרבה ניסים כי כל הטבע היה שם בטל ומבוטל, ובפרט בודש הקדשים כמו שאחז"ל שמקום ארון אינו מן המידה".

"ומשחבר בית המקדש אין להקב"ה בעולמו משכן ומכון לשבתו הוא יחודו ית' אלא ארבע אמות של הלכה שהוא רצונו ית' וחכמתו המלוכשים בהלכות הערוכות לפנינו". נורא נוראות, מתפעם פנחס"ל, "אחר שחבר בית המקדש יש אפשרות לכל אחד ואחד מישראל לעשות לו בתוך עצמו משכן להשי"ת שיוכל להאיר במוחו אור אין סוף בלי לבושים והסתרות, והוא ע"י שהוא עוסק בתורה שאר רצונו וחכמתו ית' מאירים במוחו בגילוי, ואז הוא זוכה לעשות להקב"ה דירה בתחתונים".

"פשוט... נענה אף זאנוויל ואומר, "אם כך הרי זה ממש השלמה על מה שאמרנו מקודם, כי אמנם אם אין אנו יכולים להשיג מדרגת ביטול במציאות כמו האבות הקדושים וכמו שאר הצדיקים אשר כל ימיהם לא מפסיקים לקשר דעתם ונשמתם לריבון עלמין בביטול גמור, מכל מקום, גם אנו יכולים להשיג מדרגה מעין זה של מרכבה לשכינה".

"לכן אחר שיעימק האדם מחשבתו בענין ביטול הנ"ל כפי יכולתו זאת ישיב אל ליבו כי מהיות קטן שבלי ושוש נשמתו מהכיל להיות מרכבה ומשכן ליחודו יתברך באמת לאמיתו מאחר דלית מחשבה דילי תפיסה ומשגת בו יתברך כלל וכלל שום השגה בעולם ולא שמץ מנהו מהשגת האבות והנביאים אי לזאת אעשה לו משכן ומכון לשבתו הוא העסק בתלמוד תורה כפי הפנאי שלי בקביעות עתים ביום ובלילה כדת הניתנה לכל אחד ואחד בהלכות תלמוד תורה וכמאמר רז"ל אפילו פרק אחד שחרית כו'".

"הרבי מנחמנו, שאחר שנתבונן שאין לנו שום אפשרות להגיע למדרגת האבות ולבוא למדרגת מרכבה לשכינה בביטול

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגליון

<p>ידידנו הנכבד הרה"ר מ' יעקב קליין שליט"א לעילוי נשמת אביו הרה"ח ר' ישראל דוד ז"ל בן הרה"ח ר' יצחק זאב ז"ל נלב"ע ב'ו תמוז תנצב"ה.</p>	<p>ידידנו הנכבד הרה"ח ר' יעקב קליין שליט"א לרגל הולדת הבת למול טוב ובשעט"מ ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר</p>	<p>ידידנו הנכבד הרה"ח ר' יצחק אייזיק ווייס שליט"א לרגל הולדת הנכד בן לבנו הר"ר יהודה ארי' ז"ו למול טוב ובשעט"מ ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר</p>	<p>ידידנו הנכבד הרה"ר אברהם מנחם אייזנברג ז"ו לרגל הולדת הבן למול טוב ובשעט"מ ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר</p>	<p>ידידנו הנכבד הרב יואל שניאורסון שליט"א לרגל הולדת הבת למול טוב ובשעט"מ ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר</p>	<p>ידידנו הנכבד הרה"ח ר' יעקב קליין שליט"א לרגל הולדת הבת למול טוב ובשעט"מ ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר</p>
--	--	--	---	---	--

הגליון נדפס בחסות דפוס שווה לברכה והצלחה בכל הענינים • רח' השלושה 30 ב"ב • 03-6579999